

Rzecznik Praw Pacjenta
Warszawa, dn. 8... sierpnia 2011 r.
Krzysztof Kozłowski
Krystyna Barbara Kozłowska

991800/070 - 000010/2011A

Pani

Krzystyna Barbara Kozłowska

Rzecznik Praw Pacjenta

Biuro Rzecznika Praw Pacjenta

Aleja Zjednoczenia 25

01 – 829 Warszawa

Odpowiadając na wystąpienie z 27 lipca br., znak: RzPP ZIP-071-15/BG/11, dotyczące zasad finansowania kosztów badania, wydania orzeczenia lub zaświadczenia związanego z orzekaniem o niezdolności do pracy dla celów rentowych, a także z ustalaniem uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych – uprzejmie przekazuję wyjaśnienia i stanowisko w przedmiotowej sprawie.

Postępowanie w sprawach świadczeń z ubezpieczeń społecznych realizowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych prowadzone jest na zasadach i w trybie określonym obowiązującymi przepisami prawa. Na mocy art. 121 ustawy z 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* – w sprawach świadczeń przewidzianych w tej ustawie osoby ubiegające się o świadczenia, jak i Zakład Ubezpieczeń Społecznych - są zwolnione od wszelkich opłat, z wyłączeniem opłat ponoszonych na podstawie art. 16 ust. 4 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*. Na podstawie tego przepisu Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest zobowiązany do ponoszenia kosztów badań, wydawania orzeczeń lub zaświadczeń związanych z orzekaniem o niezdolności do pracy dla celów rentowych, których wykonanie zleca w postępowaniu orzeczniczym.

Uprzejmie wyjaśniam, że Zakład nie żąda od osób ubiegających się o świadczenia wykonania na własny koszt badań czy konsultacji specjalistycznych niezbędnych w procesie orzekania. W przypadku gdy dokumentacja medyczna jest niewystarczająca do wydania orzeczenia, zlecane jest jej uzupełnienie, np. o opinie lekarza konsultanta lub psychologa, o wyniki badań dodatkowych lub obserwacji szpitalnej. Badania te oraz konsultacje specjalistyczne wykonywane są przez podmioty, z którymi Zakład ma zawarte umowy cywilno – prawne, a koszty ich przeprowadzenia Zakład pokrywa w całości - zgodnie z postanowieniami art. 16 ust. 4 powołanej wyżej ustawy *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*. Nadmieniam również, że w przypadku zlecenia wymienionych badań w postępowaniu związanym z ustaleniem uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych – Zakład zwraca ubezpieczonym koszty przejazdu na te badania.

Brak jest natomiast podstaw prawnych do ponoszenia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych kosztów wystawienia zaświadczeń o stanie zdrowia osobom ubiegającym się o świadczenia z ubezpieczeń społecznych, ponieważ Zakład nie zleca ich wystawiania. Należy jednak zaznaczyć, że zaświadczenie to - na mocy obowiązującego prawa - przysługuje ubezpieczonym nieodpłatnie, ponieważ zgodnie z art. 16 ust. 1 pkt 1 cytowanej ustawy *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*, zaświadczenia lekarskie – jeśli są związane z niezdolnością do pracy – wydawane powinny być na życzenie świadczeniobiorcy nieodpłatnie, w ramach ubezpieczenia zdrowotnego. Należy również zwrócić uwagę na fakt, że obowiązek wystawiania zaświadczeń o stanie zdrowia przez lekarzy leczących został określony w innych przepisach prawa. W świetle § 6 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 27 lipca 1999 r. *w sprawie szczegółowych zasad i trybu wystawiania zaświadczeń lekarskich, wzoru zaświadczenia lekarskiego i zaświadczenia lekarskiego wydanego w wyniku kontroli lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych* - nie później niż na 60 dni przed zakończeniem okresu zasiłkowego lekarz prowadzący leczenie jest zobowiązany przeprowadzić badanie i ocenić, czy stan zdrowia ubezpieczonego uzasadnia zgłoszenie wniosku o ustalenie prawa do świadczenia rehabilitacyjnego lub

renty z tytułu niezdolności do pracy; stosownie do wyników tej oceny wystawia on zaświadczenie o stanie zdrowia dla celów świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Przekazując powyższe wyjaśnienia jednocześnie zapewniam, iż w ramach działań związanych z zagwarantowaniem jak najwyższej jakości świadczonych usług Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokłada wszelkich starań, aby postępowanie dotyczące ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych prowadzone było zgodnie z wymogami formalnymi, w tym również odnoszącymi się do procesu orzeczniczego i nie powodowało żadnych uciążliwości dla ubezpieczonych. Moim zdaniem kierowane do Biura Rzecznika Praw Pacjenta informacje o ponoszeniu kosztów za wystawienie zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia lub przeprowadzenie badania – mogą być związane z nieuprawnionym pobieraniem opłat przez lekarzy za wykonanie tych czynności.

2
Kopcińska
z up. Prezesa Zakładu
CZŁONEK ZARZĄDU
Kopcińska
Elżbieta Kopcińska